

JAARPLAN 2018

LEDEN REKENKAMER UTRECHT

- ◆ Peter van den Berg (voorzitter)
- ◆ Gerard Bukkems

STAF REKENKAMER UTRECHT

- ◆ Mario van den Berg (senior onderzoeker)
- ◆ Sylvia van Leeuwen (senior onderzoeker)
- ◆ Johan Snoei (onderzoeker)
- ◆ Gerth Molenaar (secretaris/hoofd staf)

Utrecht, 22 december 2017

1 VOORWOORD

Voor u ligt het Jaarplan 2018 van de Rekenkamer Utrecht. Zo spoedig mogelijk na de jaarwisseling zullen wij het Jaarverslag 2017 uitbrengen.

De Rekenkamer Utrecht is een onafhankelijk bestuursorgaan van de gemeente Utrecht, met een grondslag in de gemeentewet (artikel 81a). De rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur (gemeentewet, artikel 182).

Met onderzoek wil de rekenkamer inzicht verschaffen en bijdragen aan het verbeteren van het functioneren van de gemeente Utrecht. Zij beoogt met haar rapportages met aanbevelingen de gemeenteraad te ondersteunen in zijn kaderstellende en controlerende rol.

De rekenkamer is onafhankelijk in de keuze van onderwerpen, de onderzoeksaanpak en –timing, en de oordeelsvorming. Dat uitgangspunt houden wij hoog in het vaandel. Die onafhankelijkheid betekent niet dat wij ‘op afstand’ ons werk doen, integendeel. Voor een goede onderzoeksprogrammering is het van belang dat de rekenkamer goed contact heeft met de raad en betrokken is bij wat er in de gemeentelijke organisatie en in de stad gebeurt. Dat doen wij door op de geëigende momenten te overleggen over de onderwerpkeuze en invulling van het onderzoek.

Voor meer informatie over de Rekenkamer Utrecht, waaronder onze publicaties in 2017 en in eerdere jaren, verwijzen wij u graag naar onze website www.utrecht.nl/rekenkamer. Via de website (de ideeënbox) kunnen burgers ook suggesties doen voor onderzoek door de rekenkamer.

Peter van den Berg, voorzitter

Gerth Molenaar, secretaris

Gerard Bukkems, lid

2 VOORUITBLIK OP 2018

Het is gebruikelijk om ter voorbereiding op de onderzoeksprogrammering in het najaar een bijeenkomst met raadsleden te beleggen. Echter, vanwege de komende gemeenteraadsverkiezingen en de doorloop van onderzoek uit het Jaarplan 2017 zullen wij na het aantreden van de nieuwe Gemeenteraad een bijeenkomst organiseren om over het onderzoeksprogramma voor de tweede helft van 2018 en 2019 van gedachten te wisselen.

Vóór de start van een nieuw onderzoek stellen wij een onderzoeksplan op, dat wij toezenden aan de raad. Wanneer daar aanleiding toe is, bijvoorbeeld bij een breed onderzoeksthema, kan een overleg met woordvoerders belegd worden om de richting en invulling van rekenkameronderzoek te bespreken. Een recent voorbeeld hiervan is het overleg dat in september 2017 is gevoerd met de woordvoerders over het thema vastgoed. Op deze momenten kan de raad nog inbreng geven voor de inrichting van het onderzoek. De onderzoeksplannen van lopend onderzoek vindt u op onze website: www.utrecht.nl/rekenkamer.

In het jaarplan 2017 is bijvoorbeeld nadrukkelijk aandacht voor variatie in type producten en rapporten, afwisseling in grote en kleinere onderzoeken en spreiding in de programmering van onderzoek over verschillende beleidsdomeinen van de gemeente. Die lijn willen wij voortzetten in 2018.

3 LOPEND ONDERZOEK

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het onderzoek dat in het Jaarplan 2017 is vermeld en zal doorlopen in 2018.

3.1 ONDERZOEK PARTICIPATIEWET – RE-INTEGRATIE

De Participatiewet is sinds 1 januari 2015 van kracht. Uitgangspunten van de wet zijn dat iedereen die kan werken dat naar vermogen doet, en dat werk aantrekkelijker is dan een uitkering. Wie niet zelfstandig de arbeidsmarkt kan betreden, kan een beroep doen op ondersteuning van de gemeente.

De rekenkamer is in de tweede helft van 2016 gestart met onderzoek naar de Participatiewet. Het onderzoek spitst zich toe op de ondersteuning en begeleiding richting werk. We zijn benieuwd hoe de gemeente binnen het financiële en wettelijke kader invulling aan het beleid heeft gegeven en welke keuzes daarbij zijn gemaakt om bestaande en nieuwe doelgroepen te ondersteunen. De uitvoering van dit onderzoek verloopt langs verschillende sporen.

De *Beleidsbeschrijving Werken naar Vermogen* (februari 2017) vormt de basis voor de uitvoering van focusonderzoeken naar onderdelen van het beleid, bijvoorbeeld een specifiek instrument of een specifieke doelgroep. De rekenkamer kijkt in deze focusonderzoeken naar de uitwerking van het beleid in de praktijk: wat loopt er goed en wat niet? Voor ieder focusonderzoek wordt een apart onderzoeksplan uitgewerkt.

Het eerste focusonderzoek richtte zich op jongeren met een arbeidsbeperking. De uitkomsten zijn in december 2017 gepubliceerd in het rapport *Beperkt in beeld. Een onderzoek naar de begeleiding van jongeren met een arbeidsbeperking naar werk*. De presentatie van het rapport in een raadsinformatiebijeenkomst en de agendering voor een commissiebehandeling volgen in het eerste kwartaal van 2018.

Voor het tweede focusonderzoek is – na overleg met raadsleden en een nadere oriëntatie bij het organisatieonderdeel Werk en Inkomen– gekozen voor onderzoek naar mensen in het derde en vierde arrangement. Voor deze mensen wordt de afstand tot de arbeidsmarkt het grootst (en soms zelfs onoverbrugbaar) ingeschat. De vraag is welke ondersteuning deze mensen krijgen, hoe zij de dienstverlening van de gemeente ervaren en of de afstand tot de arbeidsmarkt voor deze groep verkleind wordt zodat zij naar andere arrangementen kunnen overgaan waar weer andere instrumenten ingezet kunnen worden.

Looptijd van het tweede focusonderzoek: januari – juni 2018.
Publicatie: 3^e kwartaal 2018.

3.2 ONDERZOEK MAATSCHAPPELIJKE OPVANG

Maatschappelijke opvang richt zich op dak- en thuislozen. Met de Wmo 2015 is alle hulp aan dak- en thuislozen bij de gemeente terecht gekomen. Kerntaken zijn het bieden van woonruimte (in brede zin), het regelen / reguleren van inkomen en het voorzien in dagbesteding of –opvang. Het betreft een extra kwetsbare groep burgers en het beleid is sterk in ontwikkeling. Het onderwerp maatschappelijke opvang heeft dan ook de belangstelling van de raad. Medio 2017 heeft B&W een visie op de opvang van daklozen in Utrecht naar de raad gestuurd, alsmede de visie op de regionale koers beschermd wonen en maatschappelijke opvang in het verband van de U16-gemeenten. In november 2017 behandelde de raad een initiatiefvoorstel over de opvang dan dak- en thuisloze jongeren, ingediend door mevrouw Podt (D66).

De G4 rekenkamers hebben eind 2016 besloten tot een onderzoek op dit terrein in alle vier steden in 2017. Een belangrijke meerwaarde van een rekenkameronderzoek in G4 verband naar dit onderwerp ligt in de gedeelde problematiek in de grote steden. Met de uitkomsten kunnen de gemeenten zicht krijgen op overeenkomsten en verschillen in de kennis en het bereik van de doelgroep, en leren van elkaars instrumenten.

De centrale vraag in het onderzoek luidt: *In hoeverre realiseert het gemeentebestuur (1) een adequaat aanbod van en toegang tot de opvang voor (dreigend) dak- en thuislozen en (2) in hoeverre realiseert het gemeentebestuur een adequate door- en uitstroom naar andere voorzieningen, woonvormen en/of zorgaanbod?*

Het onderzoek in Utrecht is vrijwel afgerond, waarna in het eerste kwartaal 2018 het (concept) rapport zal worden voorgelegd in het kader van achtereenvolgens het feitelijk en bestuurlijk wederhoor.

Looptijd van het onderzoek: april – december 2017. Publicatie: 2^e kwartaal 2018.

3.3 VASTGOED

Het thema ‘vastgoed’ is de afgelopen jaren door diverse raadsfracties onder de aandacht van de rekenkamer gebracht. Onderwerpen die binnen dit thema werden genoemd, zijn onder andere: beheersvraagstukken (zoals vastgoedregistratie, meerjarige onderhoudsopgave en pandwaardering), inzichtelijkheid van rapportages, klanttevredenheid van gebruikers van maatschappelijk vastgoed, verduurzaming van gebouwen, aanbesteding en verkoop van gemeentelijk vastgoed en vraagstukken op het vlak van financieel-technische rekenregels.

In september 2017 heeft de rekenkamer een bijeenkomst georganiseerd met de woordvoerders op het thema vastgoed. Uit dit overleg kwam met name het gebrek aan overzicht bij de raad naar voren. De raadsleden hebben behoefte aan inzicht in de gestelde doelen en de consistentie in de set doelstellingen, en in de stand van zaken en behaalde resultaten. Er zijn ook zorgen geuit over het functioneren van gemeentelijke

organisatieonderdelen die zich met vastgoed bezig houden, en over de kwaliteit van de informatievoorziening over vastgoed. De rekenkamer ontving ook diverse verzoeken van burgers om onderzoek te doen op het terrein van vastgoed, veelal naar concrete casuïstiek.

De rekenkamer heeft het thema vastgoed in het najaar van 2017 nader verkend om tot een scherpere afbakening en focus van probleemstelling en onderzoeksvragen te komen. Besloten is om het onderzoek in twee fases uit te voeren. In de eerste fase zal de rekenkamer een verkenning doen naar doelen van het vastgoedbeleid en de beleidsinformatie over de mate waarin deze gerealiseerd zijn. In de tweede fase zal een nader te kiezen thema verder worden uitgediept. De signalen en suggesties van gemeenteraad en burgers worden in deze onderwerpkeuze betrokken.

Looptijd van het onderzoek: start december 2017.

Publicatie 1^e fase onderzoek: 2^e kwartaal 2018.

3.4 BEHANDELING VAN RAPPORTEN

In onderstaand overzicht is de verwachte publicatie en behandeling van rapporten opgenomen.

Rapport	Publicatie	Raadsinformatie-bijeenkomst	Commissie-behandeling	Raads-behandeling
Langer thuis wonen	23 november 2017	30 november 2017	14 december 2017	21 december 2017
Beperkt in beeld	19 december 2017	11 januari 2018	25 januari 2018	1 februari 2018
Maatschappelijke Opvang	2 ^e kwartaal 2018	Nog te bepalen	Nog te bepalen	Nog te bepalen
Participatiewet; 3 ^e / 4 ^e arrangement	3 ^e kwartaal 2018	Nog te bepalen	Nog te bepalen	Nog te bepalen
Vastgoed, 1 ^e fase	2 ^e kwartaal 2018	Nog te bepalen	Nog te bepalen	Nog te bepalen

4 NIEUWE ONDERWERPEN

4.1 PRIORITERING VAN ANDERE ONDERWERPEN

Gelet op het lopende en voorgenomen onderzoek (zie hoofdstuk 3) is de verwachting dat in de tweede helft van 2018 capaciteit bij de rekenkamer beschikbaar zal zijn om nieuwe onderwerpen op te pakken. Op basis van de actualiteit zal de rekenkamer dan bepalen welk onderwerp daadwerkelijk onderzocht zal worden. Vooruitlopend hierop zal wel al gestart worden met een verkenning van het thema 'informatieveiligheid'.

Wij zullen na de gemeenteraadsverkiezingen een bijeenkomst met raadsleden organiseren over de verdere invulling van het onderzoeksprogramma voor 2018, waarbij de mogelijkheid bestaat dat projecten doorlopen in 2019.

5 BEGROTING

In onderstaand overzicht wordt de begroting 2018 gepresenteerd en is inzichtelijk gemaakt hoe deze zich verhoudt tot de begroting 2017. In het jaarverslag over 2017, dat in het eerste kwartaal van 2018 verschijnt, wordt de verantwoording over de uitvoering van de begroting 2017 gepresenteerd.

Financieel overzicht (in €)	Begroting 2017	Begroting 2018
Personeelskosten stafbureau	329.000	337.000
Honorering leden	42.000	43.000
Bureaunkosten	15.000	15.000
Uitbesteed werk	56.000	56.000
TOTAAL	442.000	451.000

TOELICHTING

De rekenkamer heeft in 2016 een verzoek gedaan tot structurele uitbreiding van haar budget (met € 120.000). Een belangrijke aanleiding voor dit verzoek zijn de decentralisaties op het sociaal domein. De gemeente heeft met deze decentralisaties extra taken gekregen, waarmee ook het controleterrein van de lokale rekenkamer groter is geworden. Dit verzoek is beschouwd in samenhang met het totale budget voor Raadsorganen (waarvan de rekenkamer deel uit maakt). Op 22 december 2016 heeft de Raad een besluit genomen over de Toekomstvisie Raadsorganen, waaronder ook over de verdeling van een eerder door de raad beschikbaar gesteld budget van € 500.000 (Voorjaarsnota 2016, Begroting 2017). Aan de rekenkamer is een impuls van structureel € 50.000 toegekend. Deze is verwerkt in de begroting 2017 en 2018.

In de gepresenteerde begroting 2018 is tevens de van toepassing zijnde indexering verwerkt: 2,4% op het salarisbudget en 0,4% op de materiële budgetten.